

Í MELDRINUM

Mýnd: Álvur Haraldsen

gjørd av hesum síðani 1925-26. Hetta var í 1991, og tá fangaði eg blómuflugur kring alt landið, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Eina aðru ferð var tað ein skoti, sum kom í samband við fuglafrøðingin.

– Hann hevði ímyndað sær eitt heilt náttúrugripasavn, so eg haldi, hann fekk ein skelk, tá hann sá umstøðurnar hjá mær. Men hann hevði so áhuga fyri parasittum á fugli, at tað førði so til, at eg byrjaði av savna loppur og lús á fugli. So tað er ofta tilvild. Eg havi so verið við í kanningum, bæði sum eg havi gjørt sjálvur, og sum eg havi gjørt saman við serfrøðingum um allan heim, sigur Jens-Kjeld Jensen.

239 ymisk sløg

At leita eftir lús er sum at savna frimerki.

– Tey vanligu eru løtt at fáa hendur á, men so gerst tað truplari og truplari. Tað sama ger seg galdandi tá talan er um lús. Higartil havi eg staðfest 239 ymisk sløg av lús, og beint nú eri eg í holt við at kanna valmáasar fyri sjálsamar lús. So tað er í serligum høpi, at eg leiti eftir nýggjum sløgum, og eg havi funnið tvey nýggj sløg, sum ikki eru staðfest í Føroyum áður, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Nýggju lúsasløgini vórðu funnin á einum ísmása og Litlari Mýrisnýpu.

Annars hevur hann ógvuliga gott samband við eina rúgvu av fólki, og fær nógvar áheitanir og ábendingar hagani.

– Tað kemst helst av, at tá eg skrivaði um ringmerking, byrjaði eg eisini at skriva um annað, og tí

hava fólki helst fingið eina fatan av, at eg kanska eri serfrøðingur í so mongum, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Tann vegin hevur fuglaútstapparin fingið fráboðan um fleiri sløg av vespum og summarfuglum og øðrum smákyktum.

– Eg havi so roynt at sett meg eitt sindur inn í kyktini, men havi annars sett meg í samband við serfrøðingar innan økið, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Síðani hava vísindaligar greinar verið skrivaðar, og eftir hondini er talið á hesum komið upp móti teimum 200.

Eingin lóg á økinum

Eitt, sum harmar mong, er at eingin áhugi tykist vera millum politikarar fyri náttúruni.

– Eingin avmarking er í sambandi við innflutning, og tí fáa vit heldur ikki vart okkum fyri kyktum, sum koma til landið saman við ymsum innflutningi. Eitt dømi er flatmaðkurin, sum ger stóran skaða, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Hann vísir á, at í øðrum londum ber ikki tiluttan víðari at innflyta alt millum himmal og jørð ótarnað.

– Vit hava fingið flatmaðkin og vit hava fingið vespur, og hóast tað ikki hendir á hvørjum ári, fáa vit nýggj sløg av sniglum, eitt nú morðsnigilin, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Eisini nýggj sløg av býflugum finna sín veg til Føroya.

– Og tað fer at halda fram á sama hátt so leingi vit ongar avmarkingar hava í reglum um innflutning. Sjálvandi vilja nýggj sløg av slíkum smákyktum altíð

sleppa ígjøgnum, men munurin í Føroyum og øðrum londum er, at her verður als einki gjørt til tess at forða fyri, at óynskt smákykt koma inn í landið, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Sami trupulleikin finst eisini við plantum, sum koma til landið.

– Herfyri setti ein australiamaður, sum var í Nólsoy í sambandi við rottukanningina, um fremmandar plantur kundu vera ein orsök til, at lundin minkaði í so stórum. Um hesar plantur finna sær veg til lundaholurnar og heilt taka yvir, kann tað vera ein frágreiðing til, at lundastovnurin er í so stórar minking, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Talan er serliga um eina útlendska sköru, sum breiðir seg við óhugnaligari megri kring landið í hesum døgum.

Lundin

Eitt annað, sum vísir, hvussu lítið politikarin hugsar um náttúruna, er lundin.

– Lundastovnurin hevur í mong ár verið illa fyri, tí tað kemur einki av pisu undan. Serliga seinnu árinum hevur verið heilt galið, men kortini hava politikarar ikki latið við seg koma, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Tað sigur seg sjávt, at tá ongar pisur koma undan, má stovnurin minka.

– Tað kunnu sjálvandi vera fleiri orsøkir til, at stovnurin minkar, og ein teirra eruttan iva vantandi føði. Tá tað so verður tikið av búfuglinum, so minkar enn skjótari, sigur Jens-Kjeld Jensen. So hansara tilmæli er púra greitt.

– Eg haldi, at lundin skal friðast. Tað kann tykjast at ganga eitt sindur móti mínum egnu áhugamálum, tí tað er helst eingin í Føroyum, sum fær so nógvan vinning burtur úr lundanum sum júst eg. Men eitt vita vit, og tað er tað, at lundin, sum liggur í frystiboksini, verður í hvussu er ikki fleiri egg, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Nú eru liðin eini 7-8 ár síðani nakað av pisu kom undan, og stovnurin verður meiri og meiri niðurpíndur.

– Í veruleikanum eru Føroyar einasta landið, har tað framvegis er loyvt at veiða lunda. Í Noregi er tað bannað, og í Íslandi liggur eitt uppskot í Altinginum um at friða lundan í trý ár. Bara í Føroyum sær út til, at einki hendir, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Sama skilið er eisini, tá talan er um drunnhvítan.

– Seinastu 30 árinum er drunnhvítin minkað við einum triðingi. Og hvør orsök til tað er, eg rættiliga ilt at siga. Tað kann hava nakað við føðina at gera, men tað er ikki víst, at tað er øll frágreiðingin, sigur Jens-Kjeld Jensen.

Síðani hann byrjaði at ringmerkja drunnhvítan er staðfest, at Nólsoy er størsta drunnhvítakoloni í heiminum.

Tað er hon helst enn, hóast stóru minkingina, men verja vit ikki um umhvørvi og náttúru, verðuruttan iva ein galin endi, sigur Jens-Kjeld Jensen, sum júst er innstillaður til eina heiðursløn hjá Norðurlandaráðnum.

Í uppskoti til norðurlenska virðisløn

Jens-Kjeld Jensen, sum er iðin náttúru- og umhvørvisverndarmaður og býr í Nólsoy, er í uppskoti til at fáa Náttúru- og umhvørvisvirðislønina hjá Norðurlandaráðnum í ár. Ikki færri enn 52 uppskot eru latin Norðurlandaráðnum yvir evni, sum verða hildin at hava heva virðisløn uppiborna og Jens-Kjeld Jensen er einasta uppskotið úr Føroyum, sigur heimasíðan hjá Norðurlandaráðnum Virðislønin, sum er 350.000 krónur, verður handað á ST degnum fyri lívfrøðiligt margfeldni tann 22. mai. Virðislønin verður latin einum fólki ella felagasskapi, sum hava gjørt eitt serstakt arbeiði fyri at styrkja lívfrøðiliga margfeldni í Norðurlondum, ella sum heild. Umframt Jens-Kjeld, eru uppskot úr Svøríki, Finnlandi, Íslandi og Danmark. Men so hava danir og sviar skotið ein upp í felag. – Nóg av teimum, sum eru í uppskoti, eru eldsálir, men talan er eisini um vistfrøðiligar bøndur, fiskiveiðifeløg, veiðimenn og skótalið. Listin við uppskotum skal nú viðgerast og 16. apríl verður almannakunngjørt, hvørji verða endaliga tilnevnd til at fáa virðislønina.

FAKTA

Jens-Kjeld Jensen

Aldur: 63 ár

Starv: Ornitolog

Flutti til Nólsoyar: 1975

Sambúgv: Marita Gullklett
Hevur skrivað fleiri enn 500 vísindaligar greinar